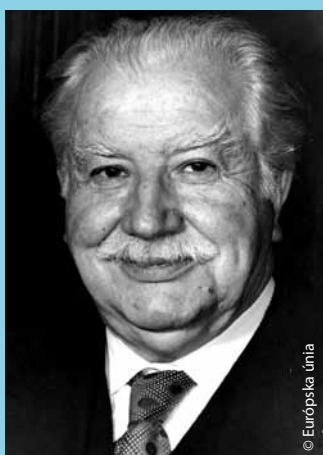

Joseph Bech: príbeh malej krajiny, ktorá významne ovplyvnila európsku integráciu

Joseph Bech 1887- 1975

Joseph Bech bol luxemburský politik, ktorý na začiatku 50. rokov stál pri zrode Európskeho spoločenstva uhlia a ocele. Na konci 50. rokov sa stal hlavným architektom európskej integrácie.

Práve spoločné memorandum krajín Beneluxu viedlo v júni 1955 k usporiadaniu konferencie v Messine, na ktorej sa pripravili podmienky na založenie Európskeho hospodárskeho spoločenstva.

Na základe svojich skúseností luxemburského občana z dvoch svetových vojen Bech pochopil, aký bezmocný môže byť malý štát, ak je izolovaný medzi dvomi mocnými susedmi. Uvedomil si, že ak sa má dosiahnuť stabilná a prosperujúca Európa, najdôležitejšie sú internacionalizmus a medzištátna spolupráca. Stál pri zrode únie krajín Beneluxu, ktorú vytvorili Belgicko, Holandsko a Luxembursko, a táto skúsenosť sa neskôr ukázala ako veľmi cenná pri vytváraní európskych inštitúcií. Proces vytvorenia únie troch malých štátov sa odvtedy považuje za prototyp vytvárania samotnej Európskej únie.

Mladosť a politický vzostup

Joseph Bech sa narodil 17. februára 1887 v luxemburskom Diekirchu. Študoval právo vo švajčiarskom Fribourgu a v Paríži. Po dokončení štúdií si v roku 1914 zriadil advokátsku prax a v tom istom roku bol zvolený do luxemburskej poslaneckej snemovne za novovytvorenú Kresťanskú stranu.

V roku 1921 sa stal ministrom vnútra a školstva. V roku 1926 premiérom a ministrom zahraničných vecí a poľnohospodárstva. Práve počas jeho funkčného obdobia ako premiéra v rokoch 1926 až 1936 udrela celosvetová finančná kríza. Bech pochopil, že pre hospodárstvo krajiny je mimoriadne dôležitý vývoz. Hlavným obchodným partnerom Luxemburska bolo Nemecko, od ktorého bola teda krajina do veľkej miery závislá. Bech sa snažil túto hospodársku závislosť Luxemburska od Nemecka čo najviac zmierniť. A práve jeho snahy o rozšírenie trhov pre luxemburský oceľarsky priemysel prvýkrát umožnili užšiu hospodársku spoluprácu a vytvorenie colnej únie s Belgickom a neskôr aj s

Holandskom. Tým sa počas druhej svetovej vojny položili základy na vytvorenie únie krajín Beneluxu.

Druhá svetová vojna

Keď 10. mája 1940 do Luxemburska vtrhlo nacistické Nemecko, Bech musel s ďalšími ministrami a hlavou štátu, veľkovoľvodkyňou Charlottou, odísť do Londýna, kde vytvorili exilovú vládu. Ako minister zahraničných vecí podpísal v roku 1944 Zmluvu o Beneluxe. Skúsenosti s vytváraním hospodárskej únie podporujúcej voľný pohyb pracovnej sily, kapitálu, služieb a tovarov v regióne sa neskôr výborne hodili pri zakladaní Európskeho hospodárskeho spoločenstva.

Celú Bechovu kariéru ovplyvnili spomienky na prvú svetovú vojnu a krízu, v ktorej hrozilo pohltie Luxemburska susednými

krajinami. Tento pocit bezmocnosti uňho viedol k silnému internacionalistickému cíteniu.

Počas druhej svetovej vojny aj po nej zastupoval Luxembursko na všetkých viacstranných rokovaniach a vyzýval svojich krajanov, aby prijali vstup veľkovojsvodstva do medzinárodných organizácií, ktoré sa práve vytvárali: do Beneluxu v roku 1944, Spojených národov v roku 1946 a NATO v roku 1949.

Európske spoločenstvo uhlia a ocele

9. mája 1950 bol Bech ministrom zahraničných vecí Luxemburska. Vzhľadom na potrebu spojenia Luxemburska so susednými krajinami prostredníctvom hospodárskych a politických dohôd s nadšením privítal predloženie návrhu na vytvorenie Európskeho spoločenstva uhlia a ocele svojím francúzskym kolegom Robertom Schumanom. Uvedomoval si, že Luxembursko tým konečne dostáva príležitosť získať v Európe postavenie a význam. Ďalšie posilnenie postavenia Luxemburska v Európe prišlo, keď sa mu podarilo zabezpečiť, aby Vysoký úrad Spoločenstva uhlia a ocele sídlil v Luxemburgu.

Potom Bech podporil plány na vytvorenie Európskeho obranného spoločenstva. Francúzsko ho síce v roku 1954 odmietlo, zd'aleka to však neznamenalo koniec európskej integrácie.

Konferencia v Messine

Od 1. do 3. júna 1955 Joseph Bech predsedal konferencii v Messine vedúcej k uzatvoreniu Rímskej zmluvy, ktorou sa založilo Európske hospodárske spoločenstvo. Táto konferencia sa zaoberala memorandom, ktoré predložili tri krajiny Beneluxu, pričom Luxembursko zastupoval Joseph Bech. Memorandum obsahovalo francúzske a holandské plány na realizáciu nových činností v doprave a energetike, a to najmä jadrovej, ako aj na všeobecnom spoločnom trhu, pričom dôraz sa kládol na potrebu

spoločného orgánu so skutočnými právomocami. Na základe skúseností s Beneluxom a Spoločenstvom uhlia a ocele navrhli traja ministri zahraničných vecí plán, v ktorom sa podrobnejšie rozpracúvala myšlienka predložená holandským ministrom Beyenom o hospodárskej spolupráci ako prostriedku dosiahnutia zjednotenej Európy. Táto Spaakova správa (pomenovaná po belgickom ministrovi Spaakovi, predsedovi výboru, ktorý ju vypracoval) sa stala základným bodom medzivládnej konferencie, na ktorej sa navrhli zmluvy o spoločnom trhu a spolupráci v oblasti atómovej energie, podpísané nakoniec v Ríme 25. marca 1957.

V roku 1959 sa Bech po 30 rokoch v úrade vzdal agendy zahraničných vecí. V rokoch 1959 až 1964 predsedal Snemovni reprezentantov a potom vo veku 77 rokov z politiky odišiel. Umrel o 11 rokov neskôr, v roku 1975. Za úlohu, ktorú zohral pri zjednotení Európy, ho dnes považujeme za jedného zo zakladateľov Európskej únie. Dokázal, že aj taká malá krajina ako Luxembursko môže zohrávať významnú úlohu na medzinárodnej scéne.

Bech s kamerou vo chvíľach voľna na konferencii v Messine v roku 1955.